

Smulkaus ir vidutinio verslo (SVV) dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose 2024 m. analizė

V I E Š Ū J Ū
P I R K I M Ū
T A R N Y B A

Turinys

Įvadas	2
SVV sėkmingo dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose rodiklių stebėseną	3
SVV įmonės viešuosiuose pirkimuose 2024 metais	4
Baldai (įskaitant biuro baldus), dekoratyviniai patalpų objektai, būtiniai prietaisai (išskyrus apšvietimo) ir valikliai (BVPŽ 39 grupė)	8
IT paslaugos: konsultavimas, programinės įrangos kūrimas, internetas ir aptarnavimo paslaugos (BVPŽ 72 grupė)	9
Maistas, gėrimai, tabakas ir susiję produktai (BVPŽ 15 grupė)	10
Medicinos įranga, farmacijos ir asmens higienos produktai (BVPŽ 33 grupė)	11
Statybos darbai (BVPŽ 45 grupė)	12
Transporto įranga ir pagalbinių transportavimo gaminiai (BVPŽ 34 grupė)	13
Išvados	14
Dokumento versijos	16

Įvadas

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba), siekdama tobulinti viešųjų pirkimų procesus ir skatinti verslo konkurenciją viešuosiuose pirkimuose, patvirtino naujų tiekėjų, o ypač smulkaus ir vidutinio verslo (toliau – SVV), kuris apima labai mažas¹, mažas² ir vidutines³ įmones, pritraukimo dalyvauti pirkimuose 2024–2026 m. veiksmų planą⁴ (toliau – Planas) bei šiam planui įgyvendinti skirtas priemones⁵ (toliau – Priemonių planas). Svarbu paminėti, kad pirkimų vertė 2024 m. sudarė 12,5 proc. šalies BVP (2023 m. – 12,2 proc.), be to, viešojo sektoriaus pirkimai yra mažiau jautrūs ekonomikos svyravimams, nei verslas-verslui ar verslas-vartotojui sektoriai, taigi dalyvavimas pirkimuose tiek smulkiam, tiek ir didesniai verslui reiškia stabilų pajamų šaltinį, bei galimybes vystyti pajėgumus bei kompetencijas, plėstis.

Tarnyba, atsižvelgdama į 2021–2023 m. laikotarpį įvykdytų tarptautinių ir supaprastintų (be mažos vertės) pirkimų apimtį⁶ (pirkimų skaičių ir pirkimų vertę), Plano tikslo ir uždavinių kontekste išskyrė reikšmingiausias sektorius pagal BVPŽ grupes (toliau – reikšmingiausi Plano sektoriai):

- baldai (įskaitant biuro baldus), dekoratyviniai patalpų objektai, buitiniai prietaisai (išskyrus apšvietimo) ir valikliai (BVPŽ 39 grupė);
- IT paslaugos: konsultavimas, programinės įrangos kūrimas, internetas ir aptarnavimo paslaugos (BVPŽ 72 grupė);
- maistas, gėrimai, tabakas ir susiję produktai (BVPŽ 15 grupė);
- medicinos įranga, farmacijos ir asmens higienos produktai (BVPŽ 33 grupė);
- statybos darbai (BVPŽ 45 grupė);
- transporto įranga ir pagalbiniai transportavimo gaminiai (BVPŽ 34 grupė).

Šioje analizėje dėmesį skirsime SVV įmonių dalyvavimui tarptautiniuose ir supaprastintuose (be mažos vertės) pirkimuose 2024 metais, siekiant identifikuoti, kuriuose iš reikšmingiausių Plane aptartų sektorių SVV įmonių dalyvavimas yra pakankamas, o kuriuose tikslingos

¹ Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 str., **labai maža įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. Eur; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. Eur.

² Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 str., **maža įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. Eur; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. Eur.

³ Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 str., **vidutinė įmonė** – įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. Eur; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. Eur.

⁴ Tiekėjų pritraukimo dalyvauti pirkimuose 2024–2026 m. veiksmų planas, patvirtintas Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2024 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. 1S-70.

⁵ Plano 1 priedas „Tiekėjų pritraukimo dalyvauti pirkimuose 2024–2026 m. veiksmų plano priemonių planas“.

⁶ Pirkimų apimtys nustatomos pagal pirkimų procedūrų ataskaitų, kurias pirkimų vykdytojai pateikė CVP IS, bei CPO Tarnybai pateiktus duomenis. Duomenys naudojami tokie, kokius pateikė pirkimų vykdytojai CVP IS pateiktose ataskaitose ir CPO pateikė Tarnybai ataskaitose apie centralizuotai atliktus pirkimus. Už CVP IS pateiktose ataskaitose pateiktų duomenų tikslumą, teisingumą ir jų pateikimą laiku atsako pirkimų vykdytojai. Už CPO ataskaitose pateiktų duomenų tikslumą, teisingumą ir jų pateikimą laiku atsako CPO.

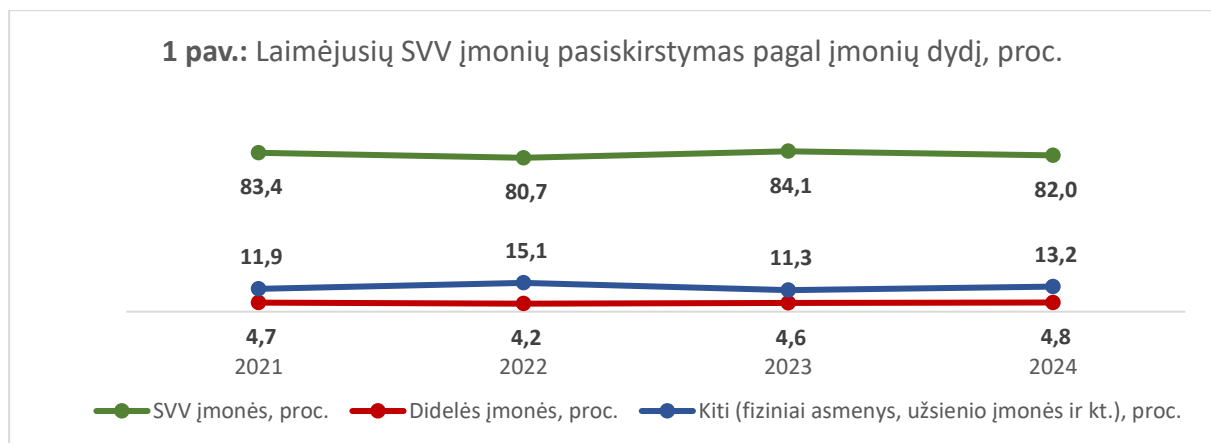
papildomos tiekėjų pritraukimo priemonės. Palyginsime SVV (atskirai labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių) ir didelių įmonių dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose, atkreipsime dėmesį į skirtingus įmonių sėkmingo dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose rezultatus, priklausančius nuo sektoriaus specifikos. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad apžvalga apsiriboja tarptautinių ir supaprastintų pirkimų duomenimis ir neapima mažos vertės pirkimų, kurių skaičius yra maždaug 10 kartų didesnis nei tarptautinių ir supaprastintų pirkimų ir, tikėtina, kad būtent mažos vertės pirkimai yra labiausiai patrauklūs mažoms, labai mažoms įmonėms ir fiziniams asmenims.

SVV sėkmingo dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose rodiklių stebėseną

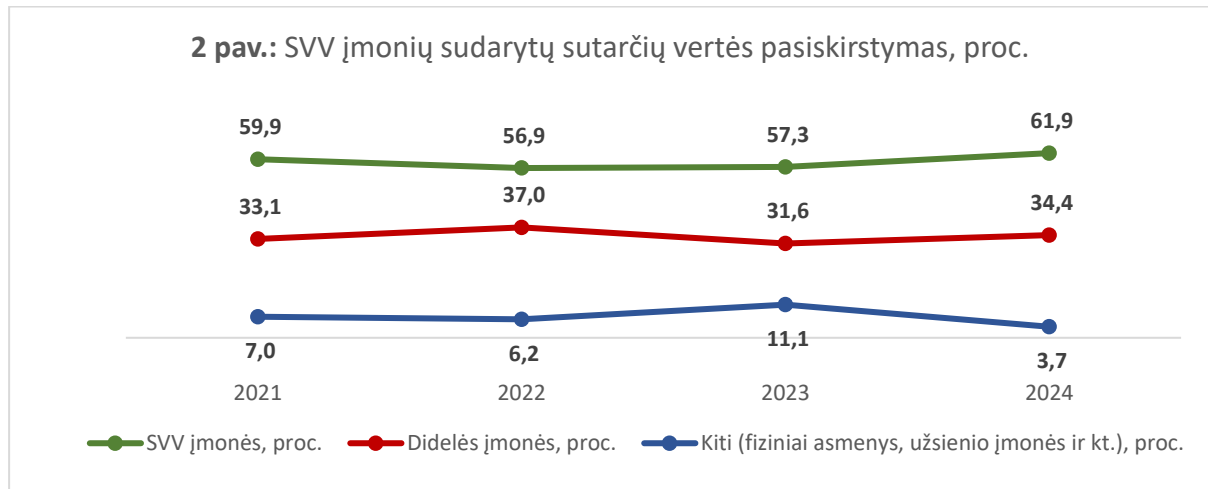
Tarnyba, siekdama įvertinti SVV sėkmingo dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose mastą, atlieka **laimėjusių pirkimus SVV įmonių procentinio pasiskirstymo pagal įmonių dydį ir SVV įmonių sudarytų sutarčių vertės procentinio pasiskirstymo** rodiklių stebėseną, kuri yra pateikiama Tarnybos metinės veiklos ataskaitos prieduose [Viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos rodikliai](#).

Laimėjusių SVV įmonių procentinio pasiskirstymo pagal įmonių dydį ir SVV įmonių sudarytų sutarčių vertės procentinio pasiskirstymo rodikliai skaičiuojami pagal pirkimų procedūrų ataskaitose pateiktus duomenis, priskiriant sutartis sudariusias įmones atitinkamai kategorijai: atsižvelgiama į įmonės darbuotojų skaičių, įmonės metinių pajamų dydį ir pajamų balanse nurodytą turto vertę taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, o fiziniai asmenys, užsienio įmonės ir pan. yra priskiriami atskirai kategorijai – „Kiti“. Svarbu paminėti, kad šie rodikliai skaičiuojami tarptautiniams ir supaprastintiems pirkimams, nevertinant mažos vertės pirkimų.

Laimėjusių SVV įmonių pasiskirstymas pagal įmonių dydį, proc. rodiklis, kuris parodo, kokią procentinę dalį sudaro pirkimuose laiminčios SVV įmonės. Kaip matyti pagal 1 pav., SVV įmonės 2021–2024 m. sudarė vidutiniškai 82,6 proc. visų viešuosius pirkimus laiminčių įmonių, tuo tarpu didelės įmonės – 4,6 proc.

SVV įmonių sudarytų sutarčių vertės pasiskirstymas, proc. rodiklis, kuris parodo, kokia yra procentinė SVV įmonių sudarytų sutarčių vertės dalis. 2 pav. matyti, kad sudarytų sutarčių vertės dalis, tenkanti SVV įmonėms 2021–2024 m. sudarė vidutiniškai 59 proc., o didelių įmonių – 34 proc., tai reiškia, kad didelės įmonės dažniau sudaro didesnės vertės sutartis (2024 metais didelių įmonių vidutinė sudaromos sutarties vertė siekė 286 tūkst. Eur, o SVV įmonių – 106,9 tūkst. Eur).

SVV įmonės viešuosiuose pirkimuose 2024 metais

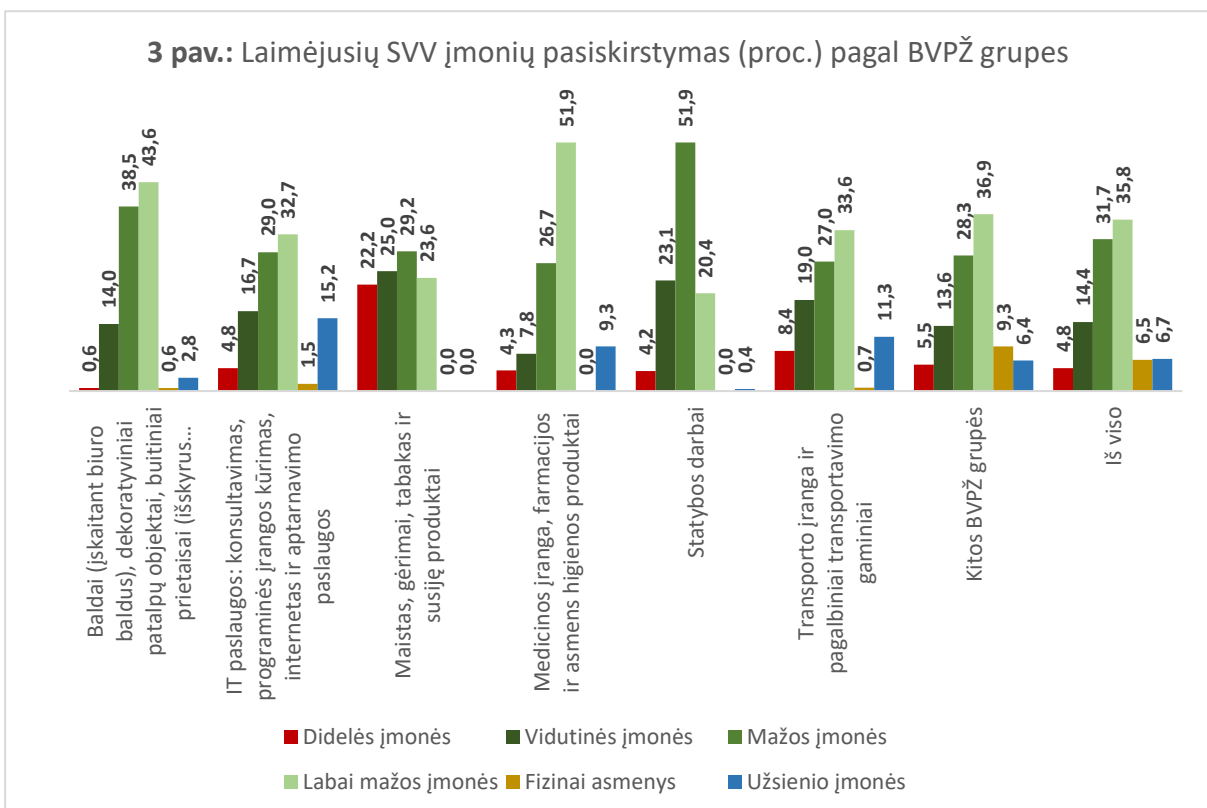
Siekdami tiksliau įvertinti SVV įmonių dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose rezultatus, šiame skyriuje SVV įmonių sėkmingą dalyvavimą nagrinėsime detaliau, t. y. vidutinių, mažų ir labai mažų įmonių rezultatus pateiksime atskirai. Daugiausia dėmesio skirsime reikšmingiausiems Plano sektoriams.

Valstybės duomenų agentūros pateiktais duomenimis, juridinių asmenų registre buvo registruoti 228 032 vienetai, kurie 2023 m. gruodžio 31 d. nebuvo bankrutavę, likviduojami ar išregistruoti (toliau – Lietuvos įmonės). SVV įmonės sudarė 99,7 proc. visų Lietuvos įmonių, o didelės įmonės – 0,3 proc. (detaliau apie Lietuvos įmonių pasiskirstymą pagal įmonės dydį žr. 1 lentelėje). Laiminčių tarptautiniuose ir supaprastintuose (išskyrus mažos vertės) viešuosiuose pirkimuose Lietuvos įmonių dalis sudarė 1,5 proc. visų Lietuvos įmonių (t. y. 3 520 įmonių iš 228 032) ir, kaip matyti iš 1 lentelėje pateiktų duomenų, laimėjusių viešuosiuose pirkimuose Lietuvos įmonių procentinis pasiskirstymas pagal įmonės dydį ženkliai skiriasi nuo Lietuvos įmonių skaičiaus procentinio pasiskirstymo.

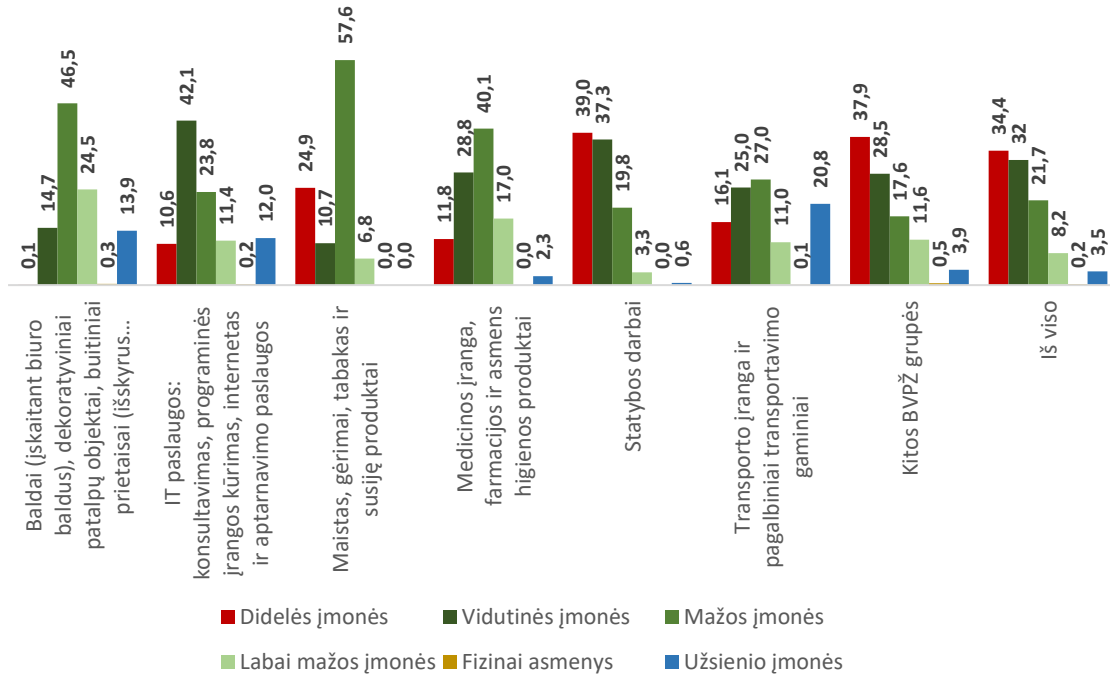
1 lentelė: Lietuvos įmonių skaičius

Įmonės dydis	Lietuvos įmonių skaičius	Lietuvos įmonių skaičius, proc.	Lietuvos įmonių, laimėjusių viešuosius pirkimus, skaičius	Lietuvos įmonių, laimėjusių viešuosius pirkimus, skaičius, proc.
Didelės įmonės	746	0,3%	196	5,6%
Vidutinės įmonės	4 580	2,0%	586	16,6%
Mažos įmonės	15 480	6,8%	1 287	36,6%
Labai mažos įmonės	207 226	90,9%	1 451	41,2%
Iš viso:	228 032	100,0%	3 520	100,0%

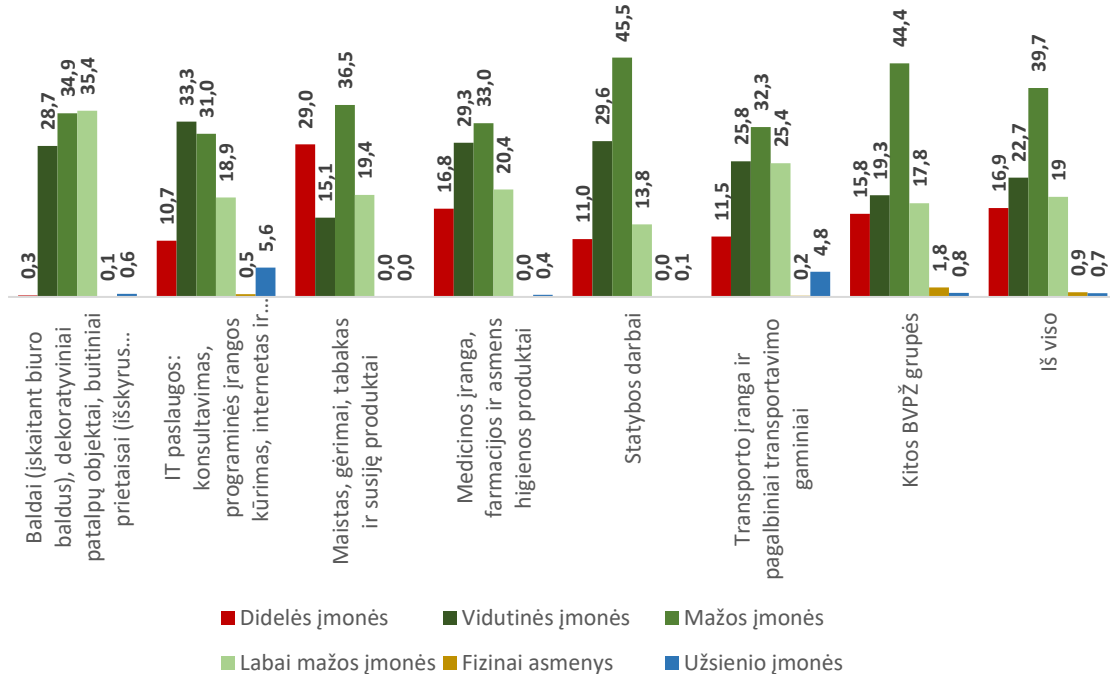
Viešuosius pirkimus laiminčių didelių įmonių dalis sudaro 26,3 proc. visų Lietuvos didelių įmonių (t. y. 196 iš 746 įmonių), vidutinių – 12,8 proc. (t. y. 586 iš 4 580 įmonių), mažų – 8,3 proc. (t. y. 1 287 iš 15 480 įmonių), o labai mažų – tik 0,7 proc. (t. y. 1 451 iš 207 226 įmonių). Kaip jau buvo minėta pirmiau, labai mažos įmonės rečiau dalyvauja tarptautiniuose ir supaprastintuose (išskyrus mažos vertės) viešuosiuose pirkimuose dažnu atveju dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo, kadangi daug laiko tektų skirti tinkamai paruošti pasiūlymą, analizuoti pirkimo dokumentus, t. y. jos dažniau dalyvauja ir laimi mažos vertės pirkimuose, kurių procedūros yra paprastesnė. Tačiau, kaip matyti 3–5 pav., priklausomai nuo sektoriaus specifikos mažos ir labai mažos įmonės gali sėkmingai dalyvauti tarptautiniuose ir supaprastintuose (išskyrus mažos vertės) pirkimuose.

3 pav.: Laimėjusių SVV įmonių pasiskirstymas (proc.) pagal BVPŽ grupes

4 pav.: SVV įmonių sudarytų sutarčių verčių pasiskirstymas (proc.) pagal BVPŽ grupes

5 pav.: SVV įmonių sudarytų sutarčių skaičiaus pasiskirstymas (proc.) pagal BVPŽ grupes

Taip pat svarbu paminėti, kad konkurencingumo rodikliai (vieno tiekėjo pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičius, proc. ir vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui (su centralizuotais pirkimais), vnt. yra skirtingi kiekviename iš Plano sektorių. Konkurencingumo rodiklių reikšmių palyginimas reikšmingiausiuose Plano sektoriuose su bendromis konkurencingumo rodiklių reikšmėmis pateiktas 2 lentelėje.

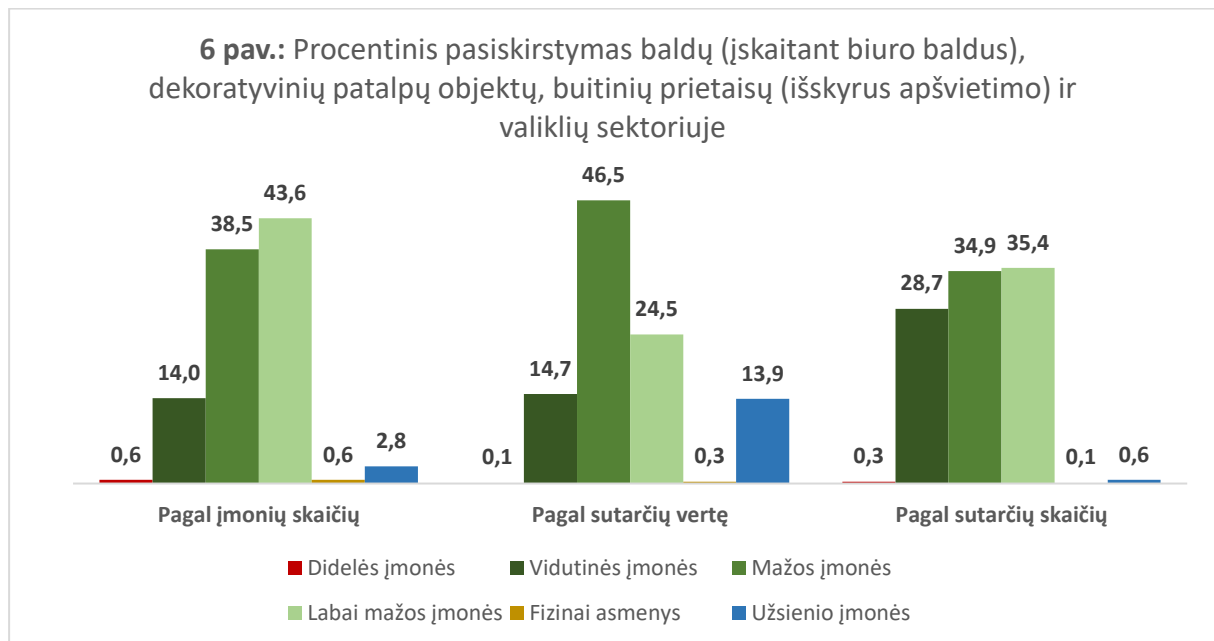
2 lentelė: Rodiklių reikšmingiausiuose Plano sektoriuose palyginimas su bendromis rodiklių reikšmėmis (*žalsva spalva, jei rodiklio reikšmė sektoriuje viršija bendrąją rodiklio reikšmę, priešingu atveju rausva spalva*)

Pirkimo objekto sektorius	Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, vertė, proc.	Pirkimų, kai taikytas kokybės kriterijus, skaičius, proc.	Vieno tiekėjo pirkimų (su centralizuotais pirkimais) skaičius, proc.	Vid. pasiūlymų skaičius pirkimui (su centralizuotais pirkimais), vnt.
Bendros rodiklių reikšmės	47,6	26,7	20,0	3,4
Baldai (įskaitant biuro baldus), dekoratyviniai patalpų objektai, buitiniai prietaisai (išskyrus apšvietimo) ir valikliai (BVPŽ 39 grupė)	24,6	17,8	17,3	2,9
IT paslaugos: konsultavimas, programinės įrangos kūrimas, internetas ir aptarnavimo paslaugos (BVPŽ 72 grupė)	52,5	32,3	54,9	1,7
Maistas, gėrimai, tabakas ir susiję produktai (BVPŽ 15 grupė)	2,2	18,3	23,4	2,7
Medicinos įranga, farmacijos ir asmens higienos produktai (BVPŽ 33 grupė)	11,7	12,1	17,1	3,6
Statybos darbai (BVPŽ 45 grupė)	59,5	32,3	18,9	4,1
Transporto įranga ir pagalbinių transportavimo gaminiai (BVPŽ 34 grupė)	71,2	42,3	38,5	2,4

Toliau apžvelgiama situacija kiekviename iš reikšmingiausių Plano sektorių atskirai, aptariami įmonių pagal dydį sėkmingo dalyvavimo sektoriaus pirkimuose ypatumai.

Baldai (įskaitant biuro baldus), dekoratyviniai patalpų objektai, buitiniai prietaisai (išskyrus apšvietimo) ir valikliai (BVPŽ 39 grupė)

Baldų (įskaitant biuro baldus), dekoratyvinių patalpų objektų, buitinių prietaisų (išskyrus apšvietimo) ir valiklių sektorius yra palankiausias sektorius SVV įmonėms. Kaip parodyta 6 pav., vidutinės, mažos ir labai mažos įmonės sudaro didžiausią dalį pagal laimėjusių įmonių skaičių, sudaromų sutarčių vertę ir skaičių. Šis sektorius taip pat domina ir užsienio įmonės: su užsienio įmonėmis sudarytų sutarčių vertė sudaro 13,9 proc. visų sektoriaus sudarytų sutarčių vertės, nors pagal sutarčių skaičių tik 0,6 proc. Užsienio įmonių sudaromų sutarčių vidutinė vertė siekia 0,9 mln. Eur ir yra ženkliai didesnė už su Lietuvos tiekėjais sudaromų sutarčių vidutinę vertę (detaliau žr. 3 lentelę).

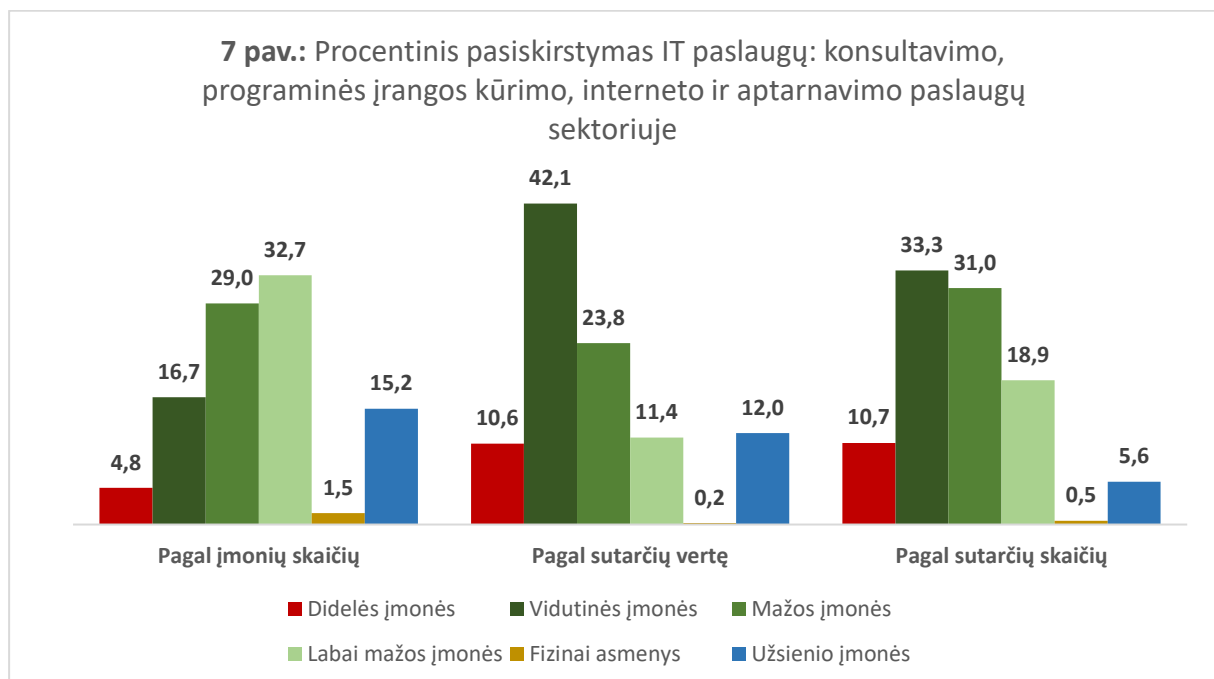

3 lentelė: Apie baldų (įskaitant biuro baldus), dekoratyvinių patalpų objektų, buitinių prietaisų (išskyrus apšvietimo) ir valiklių sektorių

Įmonės dydis	Įmonių skaičius	Sudarytų sutarčių vertė, Eur	Sudarytų sutarčių skaičius	Vidutinė sutarties vertė, Eur
Didelės įmonės	1	60 324,8	4	15 081,2
Vidutinės įmonės	25	7 415 688,5	375	19 775,2
Mažos įmonės	69	23 470 970,8	456	51 471,4
Labai mažos įmonės	78	12 359 329,3	462	26 751,8
Fiziniai asmenys	1	156 977,9	1	156 977,9
Užsienio įmonės	5	7 009 960,2	8	876 245,0
Iš viso:	179	50 473 251,4	1 306	38 647,2

IT paslaugos: konsultavimas, programinės įrangos kūrimas, internetas ir aptarnavimo paslaugos (BVPŽ 72 grupė)

IT paslaugų: konsultavimo, programinės įrangos kūrimo, interneto ir aptarnavimo paslaugų sektorius yra patrauklus visų tipų įmonėms (žr. 7 pav.). Šio sektoriaus pirkimuose sėkmingai dalyvauja tiek Lietuvos įmonės, tiek fiziniai asmenys, tiek užsienio tiekėjai. Kaip parodyta 4 lentelėje, SVV įmonės sudaro daugiausiai šio sektoriaus sutarčių, o vidutinės įmonės pagal vidutinę sudaromos sutarties vertę lenkia Lietuvos dideles įmones, tačiau vidutinė sutarties, sudarytos su užsienio įmonėmis, vertė yra ženkliai didesnė (siekia 0,6 mln. Eur). Konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje, palyginus su bendromis reikšmėmis, yra ženkliai prastesnės (žr. 2 lentelę), o tai rodo nepakankamą tiekėjų aktyvumą šio sektoriaus pirkimuose.

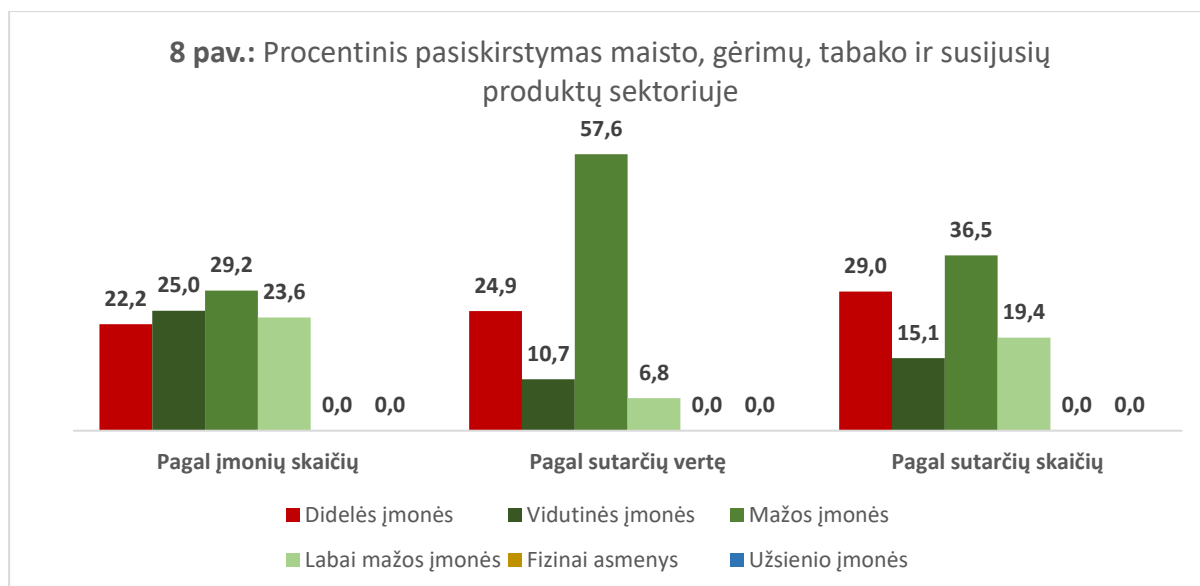

4 lentelė: Apie IT paslaugų: konsultavimo, programinės įrangos kūrimo, interneto ir aptarnavimo paslaugų sektorių

Įmonės dydis	Įmonių skaičius	Sudarytų sutarčių vertė, Eur	Sudarytų sutarčių skaičius	Vidutinė sutarties vertė, Eur
Didelės įmonės	13	25 768 339,1	89	289 531,9
Vidutinės įmonės	45	102 545 707,5	278	368 869,5
Mažos įmonės	78	58 117 839,9	259	224 393,2
Labai mažos įmonės	88	27 790 165,1	158	175 887,1
Fiziniai asmenys	4	412 016,2	4	103 004,1
Užsienio įmonės	41	29 207 922,7	47	621 445,2
Iš viso:	269	243 841 990,4	835	292 026,3

Maistas, gėrimai, tabakas ir susiję produktai (BVPŽ 15 grupė)

Tarptautiniuose ir supaprastintuose (išskyrus mažos vertės) maisto, gėrimų, tabako ir susijusių produktų pirkimuose 2024 metais fiziniai asmenys ir užsienio įmonės sutarčių nesudarė. Atsižvelgiant į procentinį pasiskirstymą (žr. 8 pav.), matyti, kad įmonių, laiminčių šio sektoriaus pirkimuose, skaičiaus pasiskirstymas yra labai tolygus, pagal sudarytų sutarčių vertę ir skaičių, išsiskiria mažos įmonės (57,6 proc. sudarytų sutarčių vertės ir 36,5 proc. – sutarčių skaičiaus). Šis sektorius išsiskiria tuo, kad bendras pirkimus laiminčių įmonių skaičius yra nedidelis (72 įmonės), tačiau sudarytų sutarčių skaičius yra didelis (7 362 sutartys), t. y. šio sektoriaus pirkimus laiminčios didelės įmonės sudaro vidutiniškai po 133 sutartis, vidutinės įmonės – 62, mažos įmonės – 128, labai mažos įmonės – 84 (žr. 5 lentelę). Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje, palyginus su bendromis reikšmėmis, yra ženkliai prastesnės (žr. 2 lentelę). Darytina išvada, kad šio sektoriaus tarptautinius ir supaprastintus (išskyrus mažos vertės) pirkimus nuolat laimi jau nusistovėjusi tiekėjų grupė. Kita šio sektoriaus ypatybė yra ta, kad daug pirkimų šiame sektoriuje yra mažos vertės.

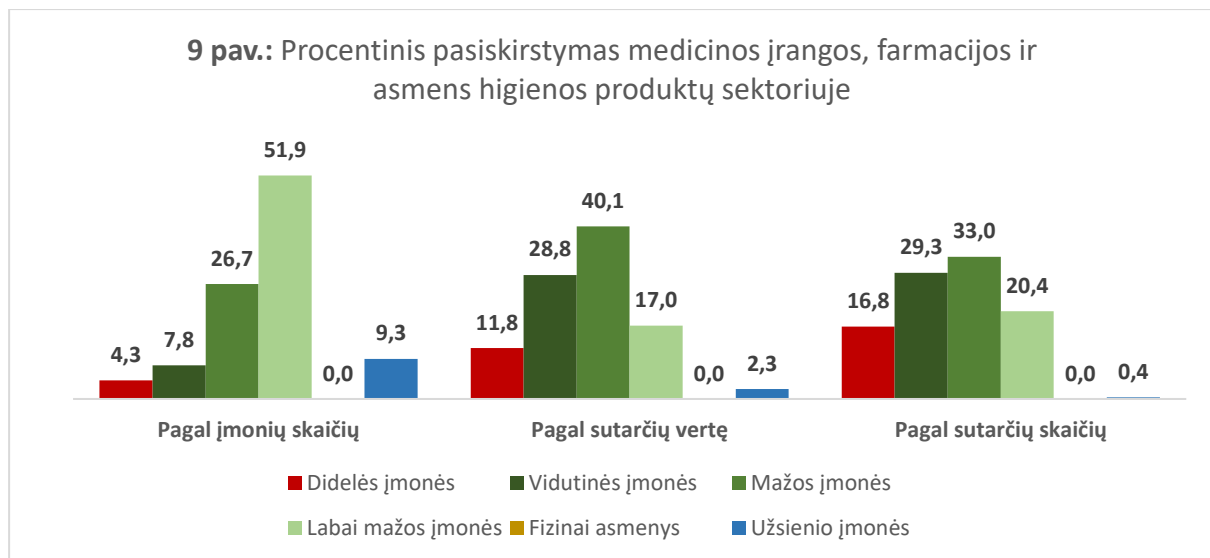

5 lentelė: Apie maisto, gėrimų, tabako ir susijusių produktų sektorių

Įmonės dydis	Įmonių skaičius	Sudarytų sutarčių vertė, Eur	Sudarytų sutarčių skaičius	Vidutinė sutarties vertė, Eur
Didelės įmonės	16	54 032 385,7	2 135	25 307,9
Vidutinės įmonės	18	23 134 943,6	1 112	20 804,8
Mažos įmonės	21	125 192 856,5	2 689	46 557,4
Labai mažos įmonės	17	14 864 642,9	1 426	10 424,0
Fiziniai asmenys	-	-	-	-
Užsienio įmonės	-	-	-	-
Iš viso:	72	217 224 828,6	7 362	29 506,2

Medicinos įranga, farmacijos ir asmens higienos produktai (BVPŽ 33 grupė)

Medicinos įrangos, farmacijos ir asmens higienos produktų sektoriaus pirkimuose dažnai dalyvauja tiekėjai, turintys išskirtinę, dažnu atveju siaurą, specializaciją. Tai įmonės, kurios savo veiklą didžiąja dalimi orientuoja į šio sektoriaus pirkimus ir, kaip matyti 9 pav., labai mažos įmonės sudaro 51,9 proc. visų šio sektoriaus pirkimus laiminčių įmonių skaičiaus, mažos įmonės – 26,7 proc. Šiame sektoriuje pasiektos aukštesnės, palyginus su bendromis konkurencingumo rodiklių reikšmės (žr. 2 lentelę), byloja apie specializuotų įmonių aktyvų dalyvavimą šio sektoriaus pirkimuose. Užsienio įmonės taip pat aktyviai dalyvauja šio sektoriaus pirkimuose ir sudaro 9,3 proc. visų šio sektoriaus pirkimus laiminčių įmonių skaičiaus. Svarbu atkreipti dėmesį, kad užsienio įmonės, palyginus su Lietuvos įmonėmis, sudaro ženkliai mažiau sutarčių, tačiau vidutinė sutarties vertė siekia 0,15 mln. Eur ir yra ženkliai didesnė už vidutinę sutarčių, sudarytų su Lietuvos įmonėmis, vertę (žr. 6 lentelę).

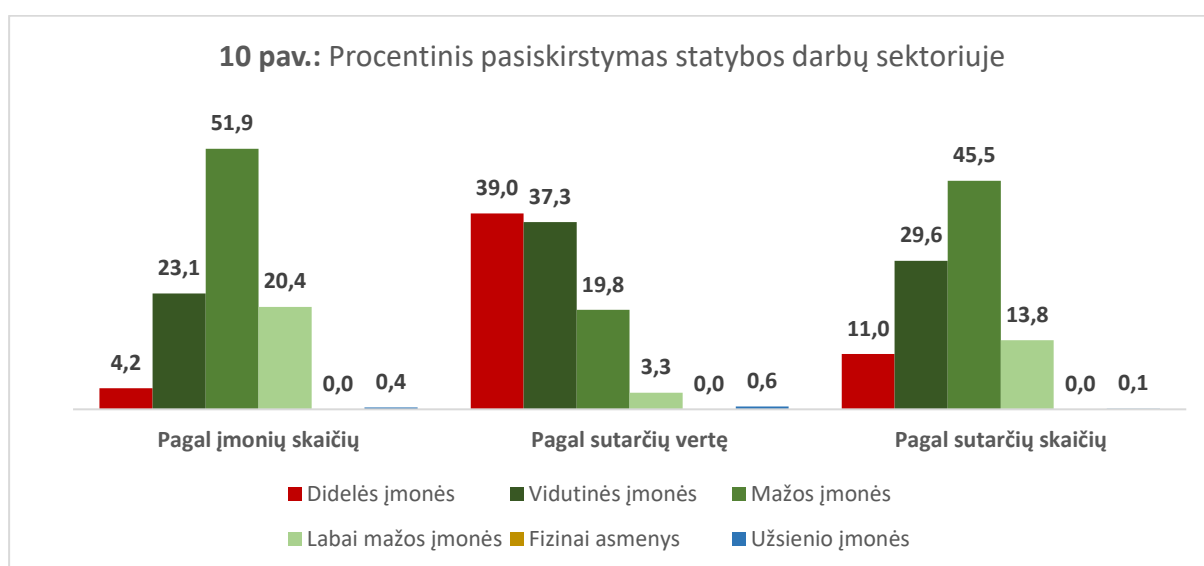

6 lentelė: Apie medicinos įrangos, farmacijos ir asmens higienos produktų sektorių

Įmonės dydis	Įmonių skaičius	Sudarytų sutarčių vertė, Eur	Sudarytų sutarčių skaičius	Vidutinė sutarties vertė, Eur
Didelės įmonės	15	56 270 279,8	2 860	19 674,9
Vidutinės įmonės	27	137 812 623,5	4 994	27 595,6
Mažos įmonės	92	191 622 489,4	5 621	34 090,5
Labai mažos įmonės	179	81 469 460,2	3 471	23 471,5
Fiziniai asmenys	-	-	-	-
Užsienio įmonės	32	10 966 768,1	73	150 229,7
Iš viso:	345	478 141 621,0	17 019	28 094,6

Statybos darbai (BVPŽ 45 grupė)

Didelės apimties, vertės ir reikalaujantys didelių pajėgumų pirkimai yra statybos darbų sektoriaus išskirtinis bruožas. Sektorius yra patrauklus didelėms ir vidutinės įmonėms, kurios disponuoja didesniais resursais ir sudaro didelės vertės sutartis. Mažų įmonių sėkmingai dalyvaujančių statybos darbų pirkimuose skaičiaus dalis sudaro daugiau kaip pusę (51,9 proc.) visų statybos darbų pirkimuose sėkmingai dalyvaujančių įmonių skaičiaus, tačiau mažų įmonių sudarytų sutarčių vertės dalis nuo visų statybos darbų sutarčių vertės siekia 19,8 proc., kai tuo tarpu didelių įmonių – 39 proc., vidutinių įmonių – 37,3 (žr. 10 pav.). Tokį pasiskirstymą lemia tai, kad didelių įmonių sudaromų sutarčių vidutinė vertė siekia 37,5 mln. Eur, vidutinių įmonių – 1,3 mln. Eur, mažų įmonių – 0,5 mln. Eur, labai mažų – 0,3 mln. Eur (žr. 7 lentelę). Pasiektos aukštos konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje (žr. 2 lentelę) rodo didelį tiekėjų suinteresuotumą šio sektoriaus pirkimais.

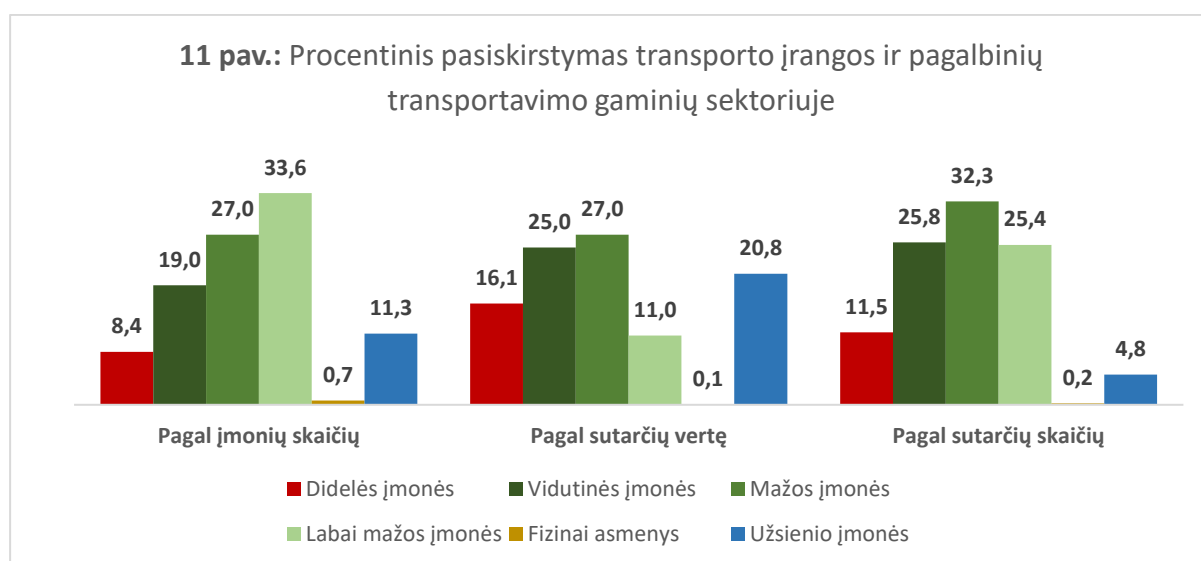

7 lentelė: Apie statybos darbų sektorių

Įmonės dydis	Įmonių skaičius	Sudarytų sutarčių vertė, Eur	Sudarytų sutarčių skaičius	Vidutinė sutarties vertė, Eur
Didelės įmonės	32	14 442 999 757,9	385	37 514 285,1
Vidutinės įmonės	175	1 383 564 700,2	1 030	1 343 266,7
Mažos įmonės	392	732 559 268,3	1 585	462 182,5
Labai mažos įmonės	154	124 014 400,5	481	257 826,2
Fiziniai asmenys	-	-	-	-
Užsienio įmonės	3	22 797 512,4	4	5 699 378,1
Iš viso:	756	16 705 935 639,3	3 485	4 793 668,8

Transporto įranga ir pagalbiniai transportavimo gaminiai (BVPŽ 34 grupė)

Sąlyginai nedideliu sutarčių kiekiu (274 sutarys) ir didele vidutine sutarčių verte (0,4 mln. Eur) pasižymi transporto įrangos ir pagalbinių transportavimo gaminių sektoriaus pirkimai. Šio sektoriaus pirkimuose reikšmingą procentinę dalį sudaro užsienio tiekėjai: pagal sektoriaus pirkimus laimėjusių įmonių skaičių – 11,3 proc., pagal sudarytų sutarčių vertę – 20,8 proc., pagal sudarytų sutarčių skaičių – 4,8 proc. (žr. 11 pav.). Vidutinė su užsienio įmonėmis sudaromų sutarčių vertė šiame sektoriuje siekia – 1,8 mln. Eur, tuo tarpu vidutinė sudaromos sutarties vertė su Lietuvos didelėmis įmonėmis siekia tik 0,6 mln. Eur, su vidutinėmis įmonėmis – 0,4 mln. Eur, su mažomis įmonėmis – 0,35 mln. Eur, labai mažomis įmonėmis – 0,2 mln. Eur (žr. 8 lentelę). Atkreiptinas dėmesys, kad konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje palyginus su bendromis rodiklių reikšmėmis yra prastesnės (žr. 2 lentelę).

8 lentelė: Apie transporto įrangos ir pagalbinių transportavimo gaminių sektorių

Įmonės dydis	Įmonių skaičius	Sudarytų sutarčių vertė, Eur	Sudarytų sutarčių skaičius	Vidutinė sutarties vertė, Eur
Didelės įmonės	23	74 866 099,1	127	589 496,8
Vidutinės įmonės	52	116 118 517,4	285	407 433,4
Mažos įmonės	74	125 558 116,8	357	351 703,4
Labai mažos įmonės	92	51 258 494,7	280	183 066,1
Fiziniai asmenys	2	272 250,0	2	136 125,0
Užsienio įmonės	31	96 523 775,4	53	1 821 203,3
Iš viso:	274	464 597 253,4	1 104	420 830,8

Išvados

- 1) SVV įmonių, sėkmingai dalyvaujančių tarptautiniuose ir supaprastintuose (išskyrus mažos vertės) pirkimuose, skaičius, vidutinis sudaromų sutarčių skaičius, vidutinė sudaromų sutarčių vertė labai priklauso nuo sektoriaus specifikos:
 - **Baldų (įskaitant biuro baldus), dekoratyvinių patalpų objektų, buitinių prietaisų (išskyrus apšvietimo) ir valiklių sektorius** pagal savo specifiką yra patrauklus SVV įmonėms. Nors konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje yra panašios į bendrąsias rodiklių reikšmes: pirkimų, kuriuose gautas tik vieno tiekėjo pasiūlymas, skaičiaus dalis sudaro 17,5 proc. (bendrai – 20 proc.), vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui siekia 3 pasiūlymus (bendrai – 3,4) ir jau dabar šiame sektoriuje dominuoja SVV įmonės, tačiau į sektoriaus pirkimuose gali dalyvauti daugiau įmonių, nes vien jau baldų gamybos EVRK skyriuje yra daug įmonių kurios nedalyvauja viešuosiuose pirkimuose.
 - **IT paslaugų: konsultavimo, programinės įrangos kūrimo, interneto ir aptarnavimo paslaugų sektorius** pasižymi pakankamai didele vidutine sudaromų sutarčių verte (292 tūkst. Eur), bei yra patrauklus visų tipų pagal dydį įmonėms. Ženkliai prastesnės konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje palyginus su bendromis rodiklių reikšmėmis (pirkimų, kuriuose gautas tik vieno tiekėjo pasiūlymas, skaičiaus dalis sudaro 54,9 proc. (bendrai – 20 proc.), vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui siekia 1,7 pasiūlymus (bendrai – 3,4)) signalizuoja, kad būtina skatinti tiekėjų aktyvumą šio sektoriaus pirkimuose, nes įmonių dirbančių šioje srityje (kompiuterių programavimo, konsultacinė ir susijusi veiklos EVRK skyrius) yra tikrai daug.
 - **Maisto, gėrimų, tabako ir susijusių produktų sektorius** tarptautiniuose ir supaprastintuose (išskyrus mažos vertės) pirkimuose 72 Lietuvos įmonės 2024 m. sudarė 7 362 sutartis (vidutiniškai po 102 sutartis), be to, konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje, palyginus su bendromis reikšmėmis, yra ženkliai prastesnės: pirkimų, kuriuose gautas tik vieno tiekėjo pasiūlymas, skaičiaus dalis sudaro 23,4 proc. (bendrai – 20 proc.), vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui siekia 2,7 pasiūlymus (bendrai – 3,4). Darytina išvada, kad šio sektoriaus problema yra tai, jog sektoriaus tarptautinius ir supaprastintus (išskyrus mažos vertės) pirkimus nuolat laimi jau nusistovėjusi tiekėjų grupė. Tikslinga atlikti vertinimą, siekiant nustatyti šio sektoriaus pirkimų „uždarumo“ priežastis ir ieškoti būdų padidinti tiekėjų konkurenciją, pritraukiant daugiau naujų tiekėjų į šio sektoriaus tarptautinius ir supaprastintus (išskyrus mažos vertės) pirkimus.
 - **Medicinos įrangos, farmacijos ir asmens higienos produktų sektorius** dėl savo specifikos į pirkimus pritraukia SVV įmones (iš 345 laimėjusių įmonių 298 SVV įmonės), kadangi būtent viešojo sektoriaus subjektai ir yra jų pagrindiniai (atskirais atvejais – vieninteliai) klientai, nes privačiame sektoriuje kai kurie įrenginiai net nėra naudojami. Nežiūrint į tai, kad SVV įmonių sudarytų sutarčių skaičius yra pakankamai didelis (14 086 sutartys), šiame sektoriuje pasiektos aukštesnės,

palyginus su bendromis konkurencingumo rodiklių reikšmėmis (pirkimų, kuriuose gautas tik vieno tiekėjo pasiūlymas, skaičiaus dalis sudaro 17,1 proc. (bendrai – 20 proc.), vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui siekia 3,6 pasiūlymus (bendrai – 3,4)), reikšmės byloja apie specializuotų įmonių aktyvų dalyvavimą šio sektoriaus pirkimuose. Šiame sektoriuje tiekėjų konkurencija yra didelė ir tiekėjų, kurie potencialiai gali dalyvauti šio sektoriaus pirkimuose, imtis yra ribota, tad pritraukti dar daugiau tiekėjų yra pakankamai sudėtinga.

- **Statybos darbų sektoriaus** pirkimai išsiskiria sudaromų sutarčių verte: vidutinė sutarties vertė siekia 4,7 mln. Eur. Dėl šios priežasties SVV įmonėms sudėtingiau laimėti šio sektoriaus pirkimuose, bet nežiūrint į tai, šiame sektoriuje konkurencingumo rodiklių reikšmės yra aukštesnės (pirkimų, kuriuose gautas tik vieno tiekėjo pasiūlymas, skaičiaus dalis sudaro 18,9 proc. (bendrai – 20 proc.), vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui siekia 4,1 pasiūlymus (bendrai – 3,4)) už bendras rodiklių reikšmes. Šio sektoriaus pirkimuose palankesnes sąlygas SVV įmonėms užtikrintų pirkimų skaidymas į dalis. Siekiant pritraukti SVV įmones į šio sektoriaus pirkimus tikslinga skatinti pirkimų skaidymą, kai tik tai yra įmanoma, į atskiras dalis.
 - **Transporto įrangos ir pagalbinių transportavimo gaminių sektoriaus** pirkimuose iš sudarytų 1 104 sutarčių, 922 sutartys sudarytos su SVV įmonėmis. Tikslinga gilintis į sektoriaus specifiką, siekiant identifikuoti sektoriaus problematiką ir didinti tiekėjų konkurenciją, nes konkurencingumo rodiklių reikšmės šiame sektoriuje, palyginus su bendromis rodiklių reikšmėmis, yra ženkliai prastesnės: pirkimų, kuriuose gautas tik vieno tiekėjo pasiūlymas, skaičiaus dalis sudaro 38,5 proc. (bendrai – 20 proc.), vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimui siekia 2,4 pasiūlymus (bendrai – 3,4).
- 2) Vidutinė sutarties, sudaromos su užsienio tiekėju, vertė **baldų (įskaitant biuro baldus), dekoratyvinių patalpų objektų, buitinių prietaisų (išskyrus apšvietimo) ir valiklių** (vidutinė sutarties vertė su Lietuvos mažomis įmonėmis siekia 51,4 tūkst. Eur, su fiziniu asmeniu sudaryta viena 157 tūkst. Eur vertės sutartis, o su užsienio įmonėmis – 876,2 tūkst. Eur), **IT paslaugų: konsultavimo, programinės įrangos kūrimo, interneto ir aptarnavimo paslaugų** (vidutinė sutarties vertė su Lietuvos vidutinėmis įmonėmis siekia 368,9 tūkst. Eur, su užsienio įmonėmis – 621,4 tūkst. Eur), **medicinos įrangos, farmacijos ir asmens higienos produktų** (vidutinė sutarties vertė su Lietuvos mažomis įmonėmis siekia 34,1 tūkst. Eur, su užsienio įmonėmis – 150,2 tūkst. Eur) ir **transporto įrangos ir pagalbinių transportavimo gaminių** (vidutinė sutarties vertė su Lietuvos didelėmis įmonėmis siekia 589,5 tūkst. Eur, su užsienio įmonėmis – 1 821,2 tūkst. Eur) sektoriuose yra ženkliai didesnė, palyginus su vidutine sutarties, kuri yra sudaroma su Lietuvos įmonėmis (į palyginimą traukiamos to tipo Lietuvos įmonės, su kuriomis vidutinė sudaromos sutarties vertė yra didžiausia), verte.
- Maisto, gėrimų, tabako ir susijusių produktų** sektoriuje su užsienio tiekėjais nebuvo sudaryta sutarčių.

Statybos darbų sektoriuje didžiausios vidutinės vertės sutartys yra sudaromos su didelėmis Lietuvos įmonėmis (vidutinė sutarties vertė su Lietuvos didelėmis įmonėmis siekia 37 514,3 tūkst. Eur, su užsienio įmonėmis – 5 699,4 tūkst. Eur).

Tikslinga atlikti vertinimą, siekiant nustatyti priežastis, kodėl didelės vertės minėtų reikšmingiausių Plano sektorių pirkimuose laimi užsienio tiekėjai.

Dokumento versijos

Versija	Data	Pastabos, papildoma informacija
1.	2025-12-29	Pirminė dokumento versija